

SCHOLEKSTERS EN MOSSELS

Francis Kerckhof

Najaar. Op het strand zijn de scholeksters terug. Ik hoor hun karakteristieke en luidruchtige *tepiet tepiet*. Veel Scholeksters die bij ons komen overwinteren, verblijven 's zomers ergens in Nederland. Daar broeden ze. Dat kom je te weten dankzij kleurringen. Sommige individuen zie ik dan elk jaar terug, op hetzelfde stukje strand waar ze een gedekte tafel vinden. Het is een blij weerzien, toch van mijn kant. De scholeksters, die doen gewoon hun ding.

Door de kleurringen rond hun pootjes komen we te weten waar de scholeksters de zomermaanden doorbrengen (Francis Kerckhof).

Ze zijn zoals steeds druk in de weer, meestal in groepjes opererend: voedsel zoekend, onder elkaar ruziënd, veel driftig heen en weer lopen. Echte druktemakers. Opvallen doen ze in elk geval. Het zijn stevige vogels met een zwart en wit verenkleed (ekster!), een felrode bek, lange roze poten en priemende rode oogjes. De dandy's van het strand, en niet vies van een beetje drama.

DE ENE MOSSEL IS DE ANDERE NIET

Maar wat zoeken ze hier? Dat merk je bij laagtij. Op het lage strand, in het bijzonder

naast de strandhoofden – ja zo heten golfbrekers officieel – liggen verspreid over het zand talrijke lege mosselschelpen. Ook staan her en der mossels min of meer rechtop, deels in het zand geduwd, met nog wat vleesresten erin. Om de lege schelpen heen, talrijke pootafdrukken, typisch drie lange tenen. Mosselschelpen op het strand, daar is toch niets bijzonders aan? Raap er eens enkele op. Dan merk je dat veel van die verse mosselschelpen een typische breuk vertonen: uit een van de schelphelften is onderaan een stukje verdwenen, altijd op dezelfde plaats.

DE DANS VAN DE SCHOLEKSTERS...

Het is het werk van de scholeksters. Wanneer een scholekster een geschikte mossel heeft losgewrikt, dan draagt hij die naar een plaats waar hij hem vast kan zetten, het harde strand is prima geschikt. En dan gaat hij hameren. Met een serie stoten van zijn snavel hakt hij in een van de schelphelften een gat. Altijd op dezelfde plaats aan de onderkant van de schelp, waar die het zwakst is. Gemiddeld zijn vijf stoten genoeg om een gat te maken. Vervolgens steekt hij zijn snavelpunt door de opening naar binnen en knipt de sluitspier van de mossel door. Vervolgens maakt de vogel met een enorme vaart en precisie het vlees van de binnenkant van de schelp los. Daarbij duwt de vogel de schelp rond, wat hem tegelijkertijd dwingt

De plaats delict.

Een gat in de onderkant van een mosselschelp en een wirwar aan loopsporen wijzen op de voedingsactiviteit van een hongerige scholekster.

zijn kop voortdurend mee te draaien en te bewegen. Is de mossel vrij, dan schudt hij de schelp los en slikt de mossel in zijn geheel in. Niet alle individuen zijn 'hameraars'. Anderen zoeken een mossel die nog net onder water zit en een klein beetje gaapt. En dan gaan ze wrikken. Dat zijn de 'stekers'. Wat volgt is hetzelfde scenario. De schelp in kwestie wordt snel en vakkundig leeggemaakt.

EEN PERFECT GEBOUWDE SNAVEL

Hameraars en stekers. Welke techniek ze gebruiken leren ze van hun ouders. En je herkent ze aan de vorm van hun snavel. Hameraars hebben een afgestompte snavel, de stekers hebben een scherpere, beitelvormige snavel. Deze specifieke slijtage toont aan dat een bepaald dier ook steeds dezelfde foerageermethode gebruikt. Individuen gebruiken meestal een van beide technieken, maar enkelingen zijn beide technieken de baas. Bij het veranderen naar een andere manier van schelpen openen verandert het slijtagepatroon van de bek. Na 10 tot 26 dagen heeft de vogel een nieuwe snavelvorm. Vooral het losbeitelen gebeurt met een haast niet te geloven vaardigheid. Een ervaren Scholekster voltooit de hele operatie in ongeveer 20 tot 30 seconden. Geen wonder, dat aan het eind van laagwater het strand naast de strandhoofden bezaaid ligt met leeggegeten mosselschelpen. Maar ook efficiënt. Scholeksters zijn dan ook de enige kustvogels die zich alleen met mossels kunnen voeden, al lusten ze ook wel pieren en andere schelpdieren. Meeuwen en kraaien doen er veel langer over. Geen enkele vogel doet ze het na. Hoe handig een scholekster daarin wel is, merk je pas wanneer je probeert om met een mes hetzelfde na te doen!